

Az olvasóvá nevelés kérdései, nehézségei - Digitális bennszülöttek, 0–3 évesek a digitális világ útvesztőjében

Zborovszky Virág

Neveléstudomány MSc, levelező

Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Belső témavezető: Dr. Gombos Péter PhD, tanszékvezető, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet

Diplomadolgozatom az olvasóvá nevelésre vonatkozó és az erre hatást gyakorló 0-3 éves gyermekek digitális eszköz-használatáról szóló elméleti ismereteket járja körül, továbbá interjúk segítségével a családi és az intézményes szinten (bölcsőde), a bölcsődés korú gyermekek olvasóvá nevelésével kapcsolatban kialakult jelenlegi gyakorlattal és ezen gyakorlatot formáló digitalizációs hatásokkal kapcsolatban végeztem vizsgálatot.

A dolgozat első része átfogó szakirodalmi áttekintést ad az olvasóvá nevelés általános témaköréről, bemutatva az olvasóvá nevelés szintereit, módozatait, a bölcsőde és a család szerepét, a digitális bennszülötteket és az olvasáshoz való viszonyukat, olvasási szokásaikat. Kitér a digitális eszköz-használat, gyermekekre gyakorolt hatásaira, a digitális olvasásra, a digitális generáció olvasóvá nevelésének lehetőségeire és a bölcsődés korú gyermekek digitális eszköz-használatára.

Dolgozatom második részében felmérést végeztem az olvasóvá nevelés gyakorlatára vonatkozóan. Interjúkérdéseim a családi és az intézményes (bölcsőde) szinten kialakult olvasóvá nevelési szokásokra vonatkoztak, ezen belül is főként a gyakorlatot formáló, digitalizációs hatásokra. Az eredmények azt mutatják, hogy a kisgyermeknevelők ismerik az olvasóvá nevelés fontosságát, az alapvető összefüggéseket, azonban hiányoznak a stratégiai ismereteik és az összetettebb hatásokkal kapcsolatos elképzeléseik. Az olvasóvá nevelésben nincs kialakult együttműködési kultúra a család és az intézmény között, a digitális eszköz-használat hatásaival kapcsolatban pedig korlátozott a gyakorlati tapasztalatuk és az erre adható gyakorlati válaszok ismerete. A családi szinten olvasóvá nevelésének gyakorlatával kapcsolatban is felmerülnek a fenti kihívások. Az együttműködés hiánya, a gyorsuló digitalizáció változásai miatt a szülők tudatossága, a probléma megértése korlátozott. A digitális eszköz-használat kapcsán, a szülők általában nem ismerik a gyermekek fejlődésére gyakorolt digitalizációs hatások működését, azt, hogy milyen életkorban, milyen céllal, milyen mértékben ajánlott használni ezeket, és hogy milyen előnyökkel, negatív hatásokkal jár.